MAI ENRERA

AGOST 2019 **REVISTA D'ACTIVITATS DE MUNTANYA, ESPORT I CULTURA**

Club Excursionista de Gràcia

04 Àfrica en BTT. Perquè en bicicleta

Cesc Daví
Àfrica és un paradís magnífic per viatjar si t'agrada l'aventura i encara és millor si disposes del temps suficient i ho pots fer en bicicleta.

10 Una tardor a la Patagònia

Núria Mestre Farràs
9 de maig, arriba el dia. Jo, la motxilla i tot un cabàs de nervis i emocions. Comença el viatge cap a la Patagònia.

16 Rajalta rajalle Hiihto

Montse Freixas
A la Lapònia finlandesa s'organitza una marxa "no competitiva" d'esquí de fons en estil clàssic, amb un total de 420 km de recorregut repartits en 7 etapes.

24 Anapurnes

Albert Escala
Només he tardat tres matins a donar la volta als Annapurnes. Una aventura formidable i excitant.

28 Esquí de muntanya a la Vanoise

Ricard Martínez
La Vanoise és és el Parc Nacional ubicat entre les altes valls de la Maurienne i Tarentaise. Un paradís de geleres i muntanyes de més de 3.000 m

34 El canal de Castella en bicicleta

Montse Freixas
El Canal de Castella recorre part de les províncies de Burgos, Palencia i Valladolid, i va ser construït entre mitjans del segle XVIII i principis del XIX .

38 Enric Pèrez i la seva època

Jordi Colomer i Gallego
El dia 21 de setembre de 2018, ens va deixar l'Enric Pérez i Arellano. De jovenet els seus companys li dèiem "Mambo".

40 Relats de muntanya

Imma Tejero
Benvinguts, Sergi i Jordi. Com va començar la vostra aventura a l'Eiger?

Petjada ecològica

TEXT RICARD MARTÍNEZ

En aquesta edició del Mai Enrera hem despertat el nostre instint més viatger. Articles de diverses disciplines a quatre continents. És el reflex de com hem canviat com a societat, més benestants i amb capacitat econòmica per anar lluny a fer muntanya. Preus més assequibles dels vols d'avió i possibilitats d'obtenir molta més informació acurada dels destins i objectius, gràcies a internet.

I quan més viatge més ens assalta el dubte; és sostenible aquest tragí ? no estem contribuint al desgast dels espais on anem, a la contaminació i al canvi climàtic ? La contradicció entre un fet que és positiu per a la societat, viatjar i conèixer món, versus les implicacions climàtiques que comporta, no és un debat senzill i ni molt menys de blancs i negres.

A tots els articles d'aquest número i a la major part de les sortides que compartim al club, siguin lluny o a prop, s'entreveu una manera de fer comuna: viatjar per descobrir, per contactar amb la gent del territori, tastar la gastronomia local, dormir en allotjaments locals i no en hotels de grans companyies i un llarg etc.

L'excursionisme i la muntanya sempre han anat acompanyats d'una ètica de respecte al medi, els espais protegits i la manera d'anar pel món. Tot i això, la popularització de les activitats de muntanya provoca a molts espais emblemàtics una degradació preocupant. La invasió del turisme massificat en àmbits fins fa poc reservats a l'excursionisme i l'alpinisme provoca la degradació dels entorns dels camps base de molts cims a l'Himàlaia i els Andes.

Als Alps, a banda de les estacions d'esquí, les cues a determinats cims degraden l'activitat alpinística. El lamentable espectacle de la cua al cim de l'Everest hauria d'haver fet saltar ja les alarmes de les federacions de muntanya d'arreu.

És ben cert que tothom hi volem anar a aquell Parc Natural d'un país llunyà tan bonic i que no sempre desistim malgrat la massificació. Però potser ens toca a nosaltres reflexionar sobre com renovem el nostre compromís ètic respecte el medi i com fem excursionisme i muntanya. Podem assumir la contradicció d'anar lluny malgrat tot, però ja sigui lluny o a prop si que podem canviar alguns hàbits que ajudaran a la diversitat cultural, la conservació del patrimoni natural i el suport a les economies locals.

Ricard Martínez
President del Club Excursionista de Gràcia

Edita

Foto portada
Prop de Longonot, Kènia)
Foto: Enric i Quico Bernal

Foto contraportada: Baobabs vora la carretera de Kilosa, Tanzània
Foto: Enric i Quico Bernal

Edita: Club Excursionista de Gràcia
Passatge Mulet, 4, 08006 Barcelona
Tel: 93 237 86 59 / *f:* 93 237 31 48
email: cegracia@cegracia.cat
web: cegracia.cat
facebook: /clubexcursionistadegracia
twitter: @cegraciacat
instagram: @clubexcursionistadegracia

Creu de Sant Jordi 1992
Medalla d'Honor de Barcelona 2004
Placa de Bronze de la Reial Ordre del Mèrit Esportiu 2011

Coordinació: Maite Solans
Maquetació i impressió: DBcoop, SCCL
Dipòsit legal: B.9720-1961
Publicació degana de la premsa de Gràcia

Col·laboradors: Albert Escala, Cesc Daví, Enric Bernal, Imma Tejero, Joan Anton Molinos, Jordi Colomer Gallego, Jordi Tejero, Miquel Fabró, Montse Freixas, Núria Mestre Farràs, Quico Bernal, Ricard Martínez, Sergi Sabaté i Josep Lluís Moreno

Adherit a: Federació d'Entitats Excursionistes de Catalunya, Federació Catalana d'Espeleologia, Federació Catalana d'Entitats Corals, Federació Catalana de Ciclisme, Mountain Wilderness Catalunya i Membre Fundador de la Federació Internacional de Càmping i Caravàning

Adreces de contacte:
Club: cegracia@cegracia.cat
Presidència: presidencia@cegracia.cat
Butlletí: butlleti@cegracia.cat
Esquí de muntanya: esqui@cegracia.cat
Muntanya: muntanya@cegracia.cat
Senders: grupdesenders@cegracia.cat
Escalada: gede@cegracia.cat
Espeleologia: gie@cegracia.cat
BTT: btt@cegracia.cat
Barrancs: barrancs@cegracia.cat
Joves: joves@cegracia.cat
Famílies: families@cegracia.cat
Matagalls-Montserrat: mm@cegracia.cat
Agrupament Escolta Pere Rosselló: ae.pererossello@gmail.com

Al Rift,
Kènia

ÀFRICA EN BTT. Perquè en bicicleta

TEXT CESC DAVÍ
FOTOGRAFIES ENRIC I QUICO BERNAL

Llac Bunyonyi, Uganda

Àfrica és un paradís magnífic per viatjar si t'agrada l'aventura i encara és millor si disposes del temps suficient i ho pots fer en bicicleta. La velocitat amb què et mous quan pedales s'adapta molt bé al lent ritme africà, permet gaudir i assimilar molt millor els amplis paisatges que ofereix i et dóna la mobilitat adequada per recórrer un determinat territori on normalment no hi ha una llista de "monuments i llocs imprescindibles de veure" sinó un munt de sorpreses i d'experiències per viure intensament. Als viatges que jo he fet per diversos països de l'Àfrica oriental (Tanzània, Kènia, Uganda, Malawi) visitant petits pobles per pistes i carreteres secundàries, han sigut una sorpresa constant i una aventura inoblidable cada dia.
Però el continent africà és immens i divers: conté 54 països, molts idiomes i cultures, infinitat d'ètnies, diverses religions i cal estar ben informat del lloc on vas i preparat per les condicions i dificultats que et pots trobar, i així i tot sempre fas curt.

LES PERSONES

Si una cosa en comú he trobat a l'Àfrica central i oriental és l'alegria que mostra la gent i la infinita hospitalitat que t'ofereixen, sobretot al camp, on tothom et saluda, es para a parlar amb tu i està sempre disposat a ajudar-te amb el que calgui. Això sovint m'ha fet reflexionar en com tractem a aquí els que podrien ser els seus familiars o amics i m'envaeix una rara sensació de vergonya. La canalla mostra sempre un gran entusiasme i et segueix cridant "mzungu!, mzungu!" (blancs, blancs) i veus que els més petits estan esporuguits, però és comprensible perquè en poblets remots molts d'ells potser no han vist mai una persona blanca.

Viatjar en bicicleta trenca barreres i t'acosta a la gent. Encara que no entenguin que un blanc ric que ha arribat al seu país en avió, viatgi en bicicleta barallant-se amb el trànsit i empassant-se la pols de les infernals carreteres i pistes africanes, et veuen diferent del típic turista blanc, ric, prepotent i una mica estúpid.

Si la bicicleta trenca barreres, el seu idioma (l'anglès és molt poc conegut) a més de facilitar la comunicació t'obre totes les portes: conèixer un centenar de paraules bàsiques de suahili, que és la llengua comuna de força països, i poder-t'hi expressar rudimentàriament fa meravelles en la comunicació i els hi dóna una gran satisfacció. El llenguatge universal dels signes i els gestos fa la resta. Sempre saluden amb molt entusiasme i gran diversitat d'expressions: "Karibu" (hola), "Mambo-poa"! (literalment vol dir coses interessants), "habari sana" (bones notícies) "djamborafiki" (parlem amic)...

Les principals ètnies autòctones de la zona, fàcilment identificables per la seva fesomia i forma de vestir són els massais (en gran part encara nòmades), els bosquimans i els quikuyus i les religions més practicades són Islamistes, animistes, cristiana catòlica, o el més comú, una barreja de tot plegat.

ELS ANIMALS

Si viatges en bicicleta val la pena prescindir de fer visites a les reserves, ja que no són més que una atracció (i molt cara) per als turistes. Com que normalment no hi ha barreres al territori, fora de les reserves i en zones poc poblades et vas trobant infinitat d'animals de tota mena (excepte els grans felins que estan molt controlats per la seva potencial perillositat) i pots gaudir-ne amb tota tranquil·litat. Per mi ha sigut una inoblidable experiència trobar-me una manada de girafes trotant vora nostre o gaudir de l'espectacular joc dels elefants banyant-se en un riu proper o observar les enormes manades de zebres, nyus o altres remugants.

Els animals en llibertat impressionen força però no són perillosos, sempre que et mantinguis a certa distància i et comportis amb sentit comú. Si es veuen amenaçats o en perill és quan pots tenir problemes. Probablement les bèsties més perilloses són les més petites: els insectes. Com a exemple els mosquits que són els transmissors de la malària, que no és una malaltia per fer-hi broma. Atenció també als monkis, que són uns animals molt simpàtics però molt llestos. A mi em van pispar el menjar amb una maniobra col·lectiva molt ben orquestrada: mentre uns em distreien i jo badava fent-los fotos, els altres es van endur la bossa. Ni els carteristes de la Rambla no ho fan millor.

TERRITORI I PAISATGE

Ja he dit que Àfrica és molt gran i per tant no és recomanable fer generalitzacions, però a la zona central i oriental que jo he conegut el paisatge dominant és el que ofereix la sabana a l'immens altiplà: infinites praderies solcades per esporàdics grups d'arbres entre qui sempre destaquen els grans baobabs. També hi ha muntanyes i rius sovint difícils de travessar i els grans llacs Victòria, Tanganyka, Rukwa, Malawi que en realitat es perceben com a mars. A la ciutat de Jinja situada a la riba del llac Victoria, on vam ser força dies perquè un company es refés de les ferides que es va fer en un accident, vaig poder banyar-me a les aigües plàcides i no massa netes del mític naixement del Nil. L'origen del gran riu africà, descobert per John H. Speke el 1.858 va ser motiu de grans controvèrsies entre els exploradors de l'època com els famosos Livingstone i Stanley. També és necessari destacar el paisatge que conforma el Rift: gran fractura o depressió geològica en forma de vall que recorre l'Àfrica oriental de nord a sud al llarg de 4.850 km.

Les grans ciutats africanes solen ser molt poc interessants: un garbuix urbanístic sense planificació aparent, carrers enfangats, edificació poc atractiva, circulació caòtica i molta gent. Però quan portes forces dies voltant per un territori de civilització precària i està "nimechoca" (molt cansat), disposar d'una bona dutxa i d'un sopar en un relativament bon restaurant no té preu. Molt més interessants són les poblacions més petites i els llogarets amb les seves construccions de fang i palla i l'atractiu sempre present de la gent, la canalla i els mercats.

He parlat del paisatge físic i visual però aquests viatges són també molt estimulants per a tots els sentits. El cant dels ocells, el so llunyà d'animals, bordar de gossos, rialles de criatures, la música distorsionada que surt d'una barraca... són una agradable banda sonora que sempre t'acompanya. Però si hi ha un sentit potent i que no oblides mai perquè té un gran poder evocador és l'olfacte. Àfrica és un còctel d'olors continu difícil de definir, potser és una certa olor de zoològic i de foc on a més de fusta es consumeixen lentament tota mena de residus, la que t'acompanya quasi sempre i és el senyal inequívoc que ets al continent africà.

ITINERARIS

Els viatges que es relacionen en aquest article es van realitzar entre els anys 2010 i 2014 i no disposàvem de GPS ni wikiloc ni cap altra de les eines tan eficients que avui utilitzem habitualment i trobem indispensables. Per orientar-nos i seguir els itineraris fèiem servir mapes de paper i brúixola. Quasi mai hi ha rètols indicadors però sempre hi ha persones que et pregunten on vas i t'ajuden amb molta amabilitat. Aprens molt de pressa que "bara-bara" vol dir que vas bé, que segueixis tot dret i que "pole-pole" vol dir a poc a poc i per tant el camí serà molt dolent.

Cal improvisar i anar traçant el recorregut més adient per assolir l'objectiu del viatge buscant un equilibri entre fugir de les grans rutes amb molta circulació (i molta pols si no tenen asfalt com sol passar) i les pistes secundàries i camins, més perdedors i que a vegades travessen territoris remots poc poblats on és difícil proveir-se del més indispensable.

Nosaltres ens llevem cada dia cap a les 5.30 h, encara de nit, per aprofitar la llum del dia. Com que estem molt a prop de l'equador només hi ha 12 hores de sol i a les 18.30 ja és fosc, tot i ser a ple estiu. Pedalem entre 75 i 125 km al dia, que és força tenint en compte que anem carregats com mules, per pistes i carreteres de terra que travessen la sabana. Anem passant petits pobles de cases baixes amb murs de fang i cobertes de palla quasi sempre sense llum ni aigua i plenes de gent que et saluda i de nens i nenes que ens segueixen un tros cridant i rient mzungu! Mzungu!. Sovint passem vora immensos baobabs que és un arbre mil·lenari enorme d'aspecte petrificat amb un tronc que pot arribar a 3 o 4 metres de diàmetre i que es destaca majestuós en mig del paisatge. La gent del lloc diuen que els exemplars més grans són "shikamoo", una cosa semblant a persona important o autoritat. Quan veiem els cables d'una línia elèctrica se'ns dibuixa un somriure a la cara: vol dir que aviat trobarem un nucli habitat amb corrent elèctric i podrem parar a fer una cervesa "sana baridi" (molt freda).

Prop del llac Manyara, Tanzània

A la carretera de Babati, Tanzània

LA CIRCULACIÓ

La circulació per pistes i carreteres pot semblar molt perillosa per una persona que no s'hi ha trobat mai però en realitat és força segura si coneixes els particulars codis no escrits de circulació i respectes la jerarquia de vehicles i usuaris que es basa en la "llei de la selva", és a dir, que mana i té preferència el més fort. Els reis de la carretera són els busos i camions que circulen a tota velocitat, després els poderosos tot-terreny majoritàriament pertanyents a Unesco, Metges sense fronteres o altres ONG, després venen els "matatus" (furgons de 9 places on s'entaforen fins a 20 persones més el fardell, alguna bicicleta, gallines, cabres...), després venen els cotxes (molt pocs) i les motos, després les bicicletes i finalment els vianants i els animals (molt nombrosos).

En les carreteres i pistes principals sovint no hi ha espai per tots i has de vigilar molt mirant endavant i endarrere: si ve un bus o camió de cara i sents un altre peix gros que s'acosta per darrere tu no tens preferència i has de sortir de la carretera com puguis o tirar-te al voral per deixar que es puguin creuar sense atropellar-te. Sembla molt bèstia però si ho penses bé és molt racional: un autobús a tota velocitat no es pot parar cada vegada que troba un carro, una bicicleta o un pastor amb la seva cabra. Nosaltres només teníem preferència sobre persones i altres usuaris de tracció animal i ens sorprenia que s'alteressin i protestessin si ens aturàvem en petits camins per cedir-los el pas. Tira!

LOGÍSTICA, ALIMENTACIÓ I SALUT

Les temperatures són altes però no extremes (a ple estiu semblants a les nostres) però amb molta sequedat i per tant cal protegir-te del sol i beure sovint. És necessari tenir bona reserva d'aigua, ja que mai saps quan en podràs comprar. Aconseguir menjar tampoc és sempre fàcil, ja que fora dels nuclis principals hi ha molt pocs aliments envasats i el que pots trobar potser no té les condicions sanitàries suficients. Són una bona opció la fruita (sempre que no estigui pelada) i els ous. La "chacula", el menjar cuinat en establiments senzills es pot prendre sempre que evitis els plats crus o que contenen aigua que pot estar contaminada. L'aigua sempre ha de ser envasada i si no n'hi ha, val la pena tirar-hi unes gotes de iode preventiu per potabilitzar-la. Gelats i glaçons a la beguda ens els tenim prohibits.

Pel dormir no sol haver-hi problema, sempre trobes petits establiments tipus "guest-house" (hostal) o "Chumba" (habitacions) però has d'estar disposat a prescindir de les comoditats bàsiques (sovint la dutxa és un quartet amb un bidó ple d'aigua i una galleda per tirar-te-la per sobre). Tot i això hem portat tenda en tots els viatges que he fet no tant per tenir assegurada la pernoctació sinó per la llibertat que et dóna poder acampar en un moment donat a qualsevol lloc increïble o lluny de la civilització.

Les comunicacions són força efectives i la telefonia mòbil està més desenvolupada del que et podries imaginar. Al principi et sorprèn veure al mig del no res un pastor massai amb els seus animals, descalç, vestit amb la capa de quadres, els vistosos penjolls, el matxet i el bastó, que du un petit estoig a la cintura amb el mòbil. I penses: on coi el carrega?

Ja he dit que a l'Àfrica es funciona a un ritme lent, però els horaris... són inexistents. Hi ha anunciat un petit concert en una comunitat. Preguntem: a quina hora comença? Resposta: quan s'aplegui la gent. Preguntem: a quina hora s'aplega la gent? Resposta: bé, quan comenci (i t'ho diuen sense fer broma).

MESURES BÀSIQUES

Per viatjar a qualsevol destinació africana cal conèixer la situació política i social actual del país i evitar les zones amb conflictes. Nosaltres, per exemple, sempre hem evitat la ribera sud-oest del llac Victòria, ja que les explotacions de coltan i altres circumstàncies generen una gran inseguretat a la zona. També cal informar-se dels requeriments necessaris com passaport, visat, acreditació de vacunes i altres mesures de prevenció sanitària.

És recomanable portar una bicicleta de gran fortalesa i de mecànica senzilla, recanvis i eines de tota mena, tenir certes habilitats mecàniques i sobretot, capacitat per improvisar solucions imaginatives a problemes imprevisibles. El transport en avió no és problema, però cal tenir en compte que el preu i la forma d'empaquetar la bicicleta depèn de cada companyia.

A TALL DE CONCLUSIÓ

És un privilegi poder fer aquests viatges i està clar que et marquen profundament. Quan tornes a casa t'ho mires tot d'una altra manera i necessites un temps de re adaptació a la teva vida quotidiana. Hi ha moltes coses que fem i coses que veiem passar al nostre voltant que són difícils d'explicar, hi ha coses que et fan pensar que aquest món on vivim és incoherent i ben boig, però que tot i les contradiccions, les desigualtats i injustícies inacceptables, és interessant de viure i que en certa manera és la gràcia que té.

He introduït un grapat de paraules i d'expressions en suahili que encara recordo dels viatges, en homenatge a una llengua que com la nostra és minoritària i sovint menystinguda.

INFORMACIÓ I BIBLIOGRAFIA

Hi ha mapes i guies de tota mena i es poden consultar itineraris i relats de viatges a webs i blogs especialitzats. Concretament hi ha més informació relacionada amb aquest article al blog del meu company Enric.

Bibliografia de context:

Ryszard Kapuscinski, Ében, Aventures africanes.
Bru Rovira, Àfricas.
Xavier Aldecoa, Océano África, Hijos del Nilo.

Una tardor a la Patagònia

TEXT I FOTOGRAFIES **NÚRIA MESTRE FARRÀS**

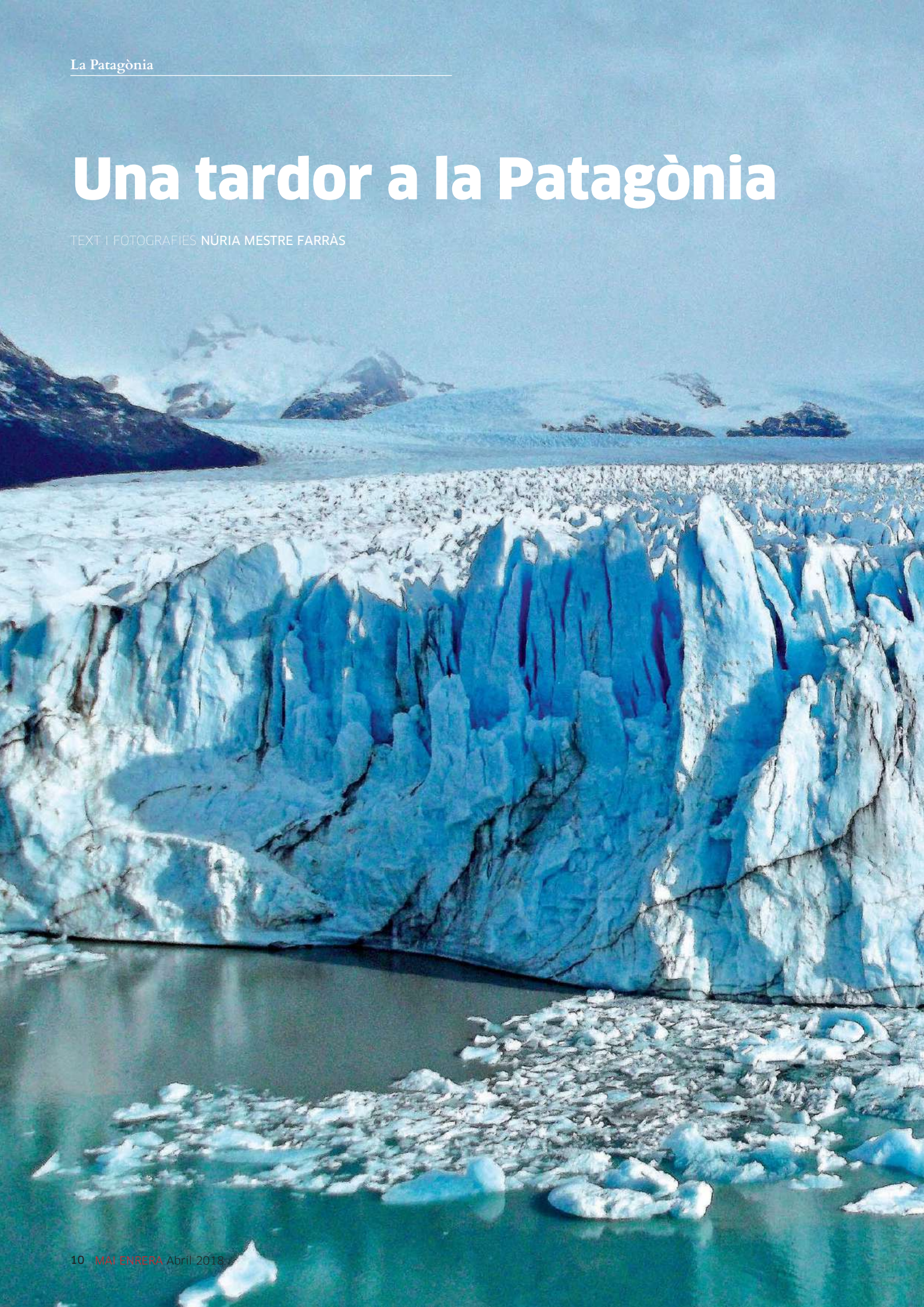

Glaciar Perito Moreno

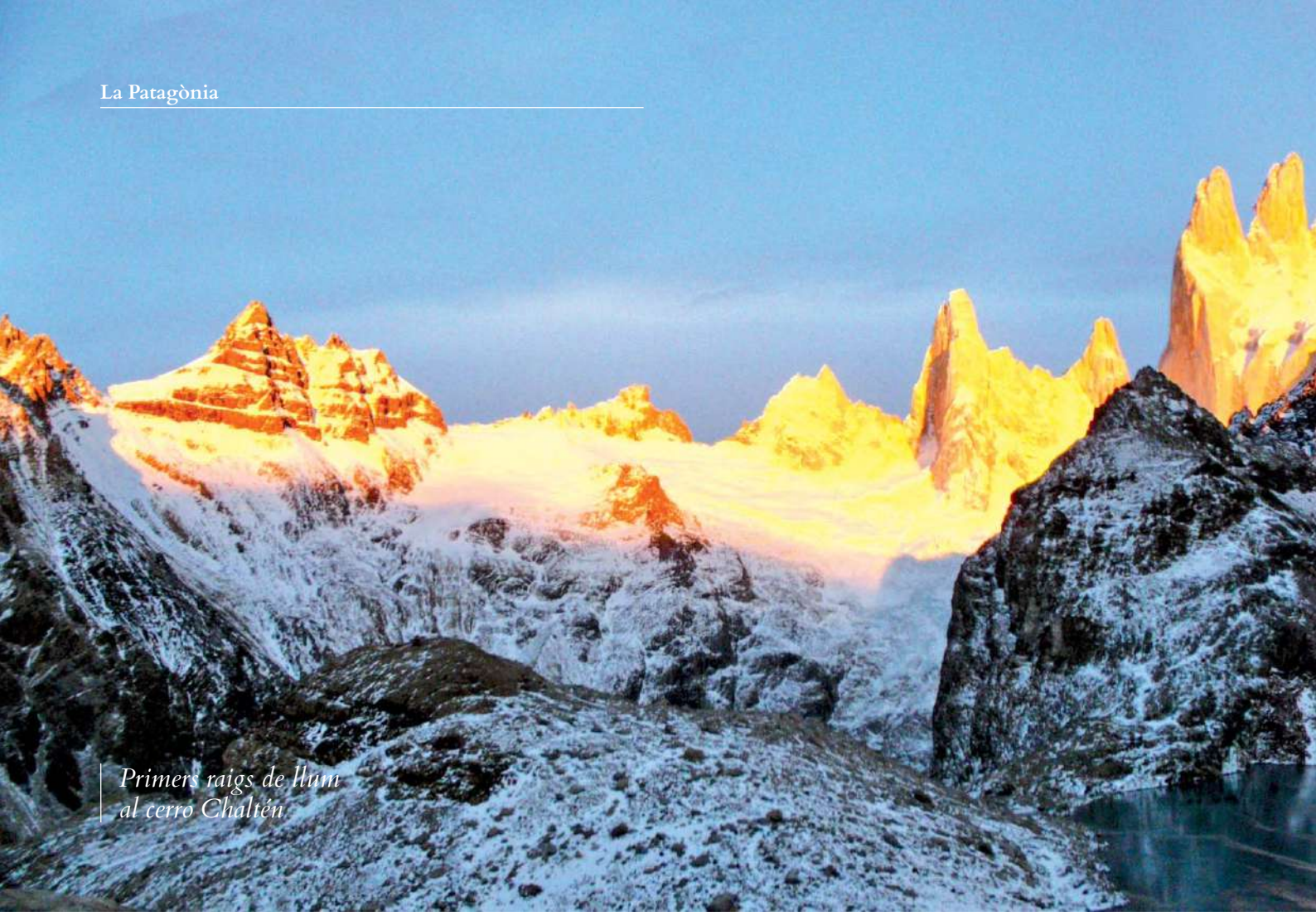

Primers raigs de llum al cerro Chaltén

Tenir el destí, els dies, les ganes i la il·lusió. Mirar mapes i rutes, somiar i tenir ganes de volar. Visitar a alguns amics i al GR-Zero, la botiga de muntanya del barri, i per fi, tenir-ho tot llest.

9 de maig, arriba el dia. Jo, la motxilla i tot un cabàs de nervis i emocions. Comença el viatge cap a la Patagònia. Hi arribaria a finals de tardor, així que anava ben equipada pel temps que calgués. Tot i que allà ja diuen que t'hi pots trobar de tots colors hi vagis quan hi vagis.

Durant un mes i cinc dies m'aventuraria en l'experiència de conèixer i recórrer tant com pogués de la Patagònia. La idea principal del viatge seria agafar un avió fins a Punta Arenas des de Santiago, i d'allà, començar a pujar amunt fins on els peus em portessin. Patagònia amunt tot coneixent diferents Parcs Nacionals. Començaria pel de las Torres del Paine, i continuaria pel de Los Glaciares i el Chaltén. Un cop aquí, tot dependria de la neu, de si les carreteres estarien tallades o si podria seguir pujant per la R-40...

- *Primer destí,* **Parc Nacional de les Torres del Paine:** A Puerto Natales estant, ja aprenc la primera lliçó del viatge. Aquí qui mana i portarà el ritme serà el temps. Experimento el vent patagònic sobre el meu cos. Et fa sentir viu de cop, però per la muntanya, millor quedar-se a casa. Arriba el dia, sembla que tindrem una finestra de bon temps, així que juntament amb uns argentins amb qui coincideixo anem plegats cap al Parc. Explosió de llums i colors de tardor. Gaudim del preciós contrast vermell de les fulles dels arbres amb el blanc de la neu i el blau fosforescent dels icebergs de la glacera Grey. Fem tota la volta perifèrica del parc amb vistes increïbles i on sens dubte em quedo amb les de *Los cuernos del Paine* i el contrast tallant del granit gris i la roca negre de lutita. Dormim al *campamento central* i l'endemà ens llevem d'hora per anar cap a la base de las torres. Arribem a dalt i gaudim del lloc i del moment, de viatjar a destins turístics en temporada baixa. Estem pràcticament sols i les torres es veuen imponents, amb les diferents tonalitats de granit ataronjat, on depenent de la lluminositat del moment ens ofereix un paratge diferent, bé per la roca o bé pel color de la *laguna.*

- *Segon destí,* **Parc Nacional de Los Glaciares:** Primer, parada obligada al Calafate, de camí al Chaltén. Arribar al Glaciar Perito Moreno i al·lucinar davant de tantes onades i onades de glaç. Mai els meus ulls havien vist quelcom semblant. Parar, escoltar i hipnotitzar-me pels sorolls del Perito. Trobar-me davant d'una paret de fins a 70 m d'alçada de gel, enorme amplada i profunditat. Seguim, arribo al Chaltén, em desperto, i tot el dia nevant, mal dia per veure les muntanyes, però sí per gaudir d'un paisatge marcat per la neu sobre les branques dels arbres, l'hivern arriba. S'haurà d'esperar un dia més per poder veure el Fitz. De fet, és anomenat Chaltén, "muntanya que fumeja" en la llengua dels teuelches, primers habitants de la Patagònia austral, ja

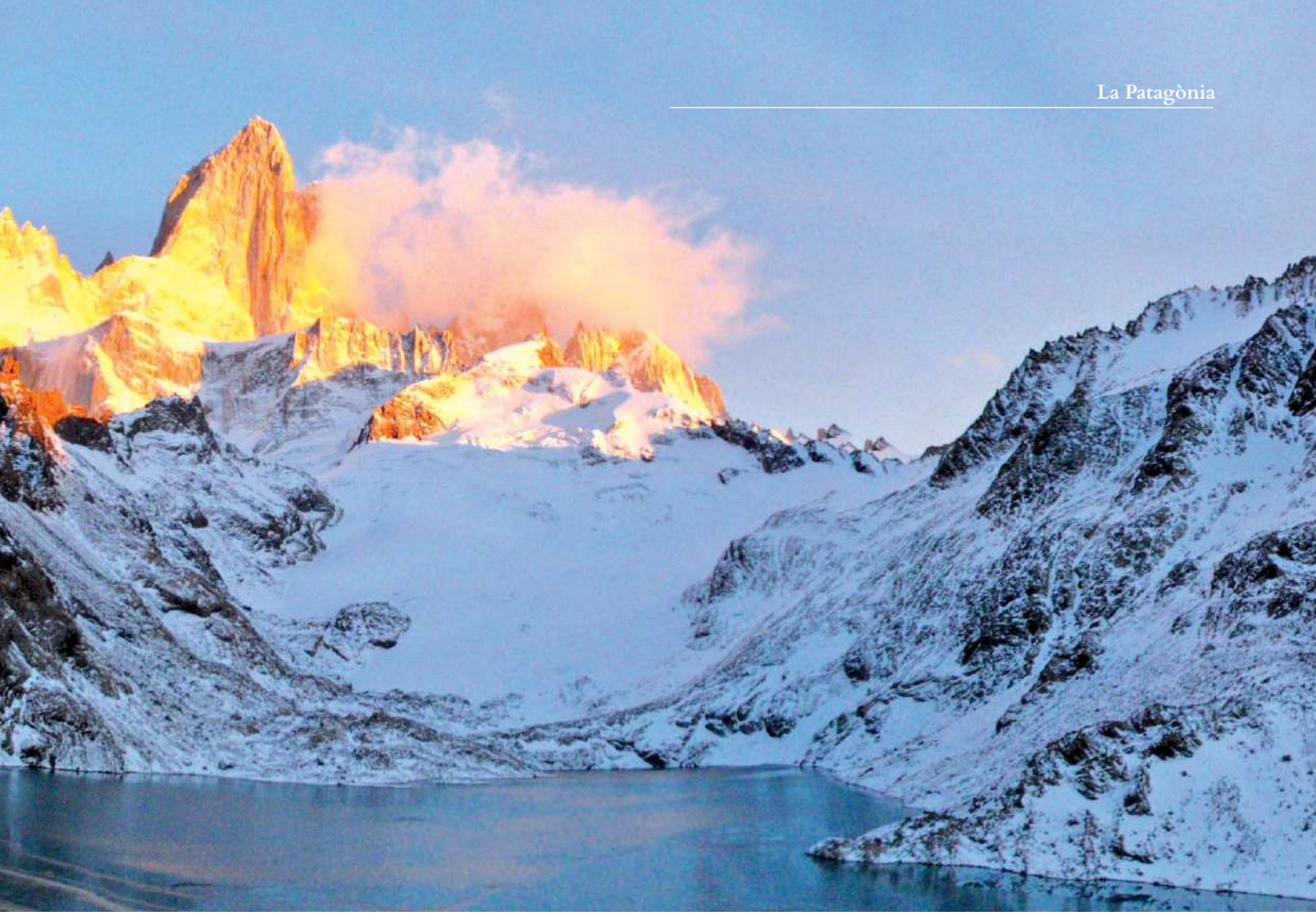

que gran part del temps se'l pot veure amb núvols atrapats a la punta del cim. Acampo al *campamento Poincenot,* als peus del Chaltén, on ens ajuntem tres tendes, l'endemà pujarem plegats per veure sortir el sol davant de l'imponent bloc de granit de 3.405 m.

Capturo el moment, silenci, calma, jo i els primers raigs de sol il·luminant la imponent paret. Arriben els altres i gaudim d'aquest moment tan màgic i de poder-lo compartir plegats. Baixem pel dur camí, un riu de gel i neu, esforç menor després d'aquest regal de primera hora. Tenda plegada i seguim la ruta. A les 16 h arribem a la *Laguna Torre* i ens plantem davant d'un Cerro Torre, preciós. Allà, davant del bloc de granit considerat un dels més difícils de ser escalats, tant per la llisa paret i verticalitat com per les condicions meteorològiques que un s'hi pot trobar. Sense temps per perdre, hem de tornar, que el sol se'n va ràpidament. Doncs és amb la posta de sol i el cel rogent que arribo al poble. La resta de dies pel Chaltén els aprofito per conèixer les diferents rutes que surten des del mateix poble, tot molt assequible. Finalment, toca seguir la ruta, però me n'adono que aquests dies han sigut molt especials i no m'és fàcil marxar d'allà.

- *Tercer destí,* **Carretera Austral:** D'Argentina torno a Xile travessant la frontera pel pas de Los Antiguos a Chile Chico. D'allà ja de camí cap a la ruta Austral, m'esperen més de 8.000 km gaudint de diferents paratges naturals. Començo per les Capilles del Marmol, on ja em trobo per immenses parets de marbre que des d'anys enrere han anat creant formes precioses com a resultat de l'erosió de l'aigua i el vent, i amb això, sumant-li el contrast amb el blau turquesa del Lago General Carrera... Segueixo amb la Reserva Nacional Cerro Castillo, la Reserva Nacional Coyhaique, el Parc Nacional Queulat i el Parc Nacional de Pumalín, fins a arribar a Puerto Montt. M'agrada i gaudeixo de la Regió d'Aysén i de Los Lagos, del gran canvi de paisatge i clima, de les nits fredes però estrellades com mai. Aquí el paisatge no és tant alpí, tot és molt més verd i es nota que hi plou molt més, molta més aigua que fa que tot sigui enorme. Em sento petita davant de fulles i arbres gegantins.

- *Quart destí,* **Región de Neuquén i Río Negro:** De nou a Argentina pel pas d'Osorno a Villa La Angostura. Dos dies i envoltats d'aigua i muntanya seguim cap a Bariloche, destí de la majoria de ciutadans de Buenos Aires que fugen de la gran ciutat per buscar calma, aire i desconnexió. Sens dubte, estant al parc Nacional Nahuel Huapi, tot i els increïbles miradors de Bariloche, em quedo amb el Refugio Frey i el seu entorn. Arribar allà, sense cap mena d'expectativa i meravellar-me, un cop més, del que veien els meus ulls. Neu i granit ataronjat, ambient hivernal i caliu al refugi, em sento com a casa. D'allà segueixo la ruta cap al Bolsón, destí per fer-se'n un fart de trekkings i visitar refugis, és un poble tranquil i rodejat de muntanyes, *si respira buena onda*, com diuen aquí.

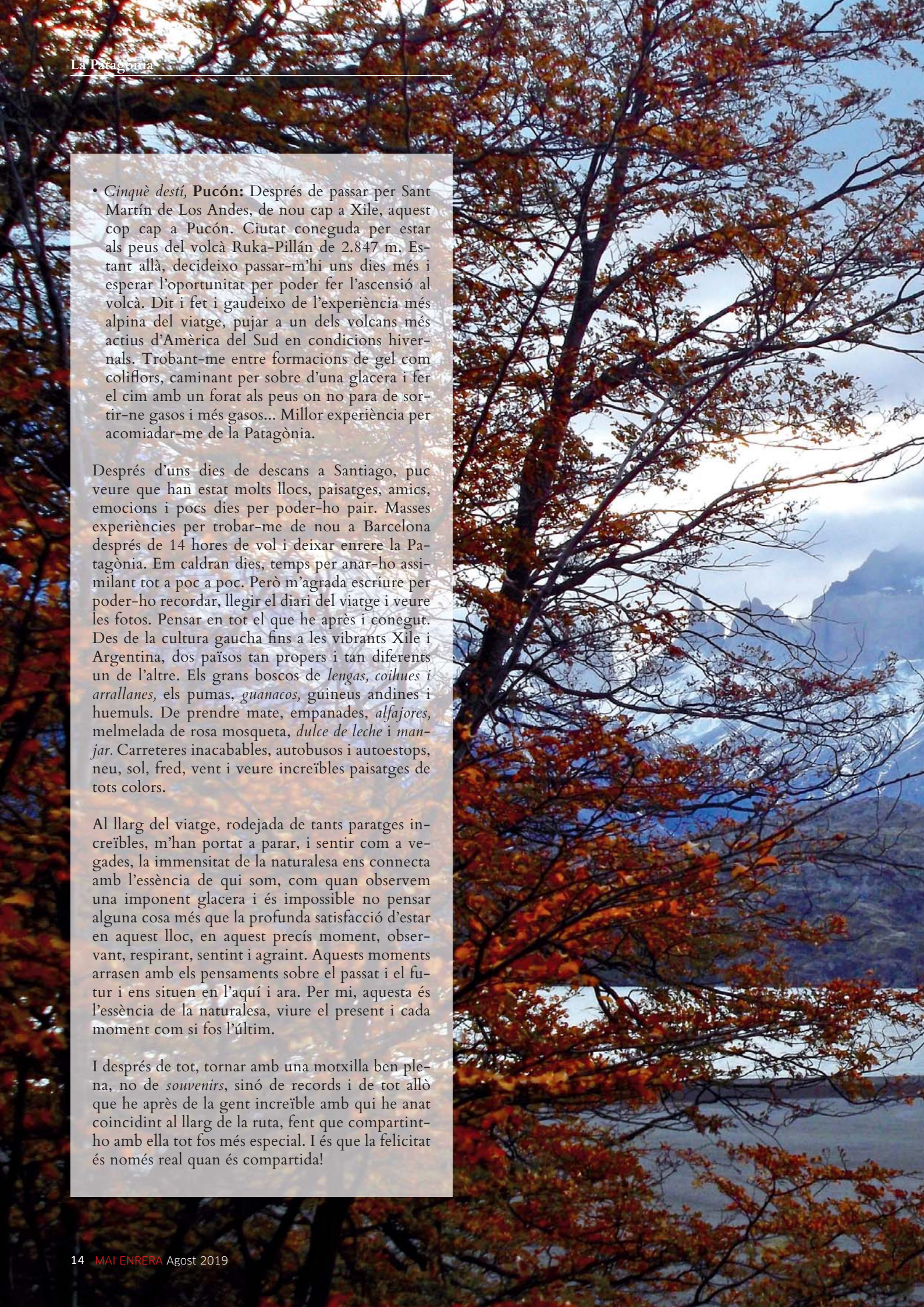

- *Cinquè destí,* **Pucón:** Després de passar per Sant Martín de Los Andes, de nou cap a Xile, aquest cop cap a Pucón. Ciutat coneguda per estar als peus del volcà Ruka-Pillán de 2.847 m. Estant allà, decideixo passar-m'hi uns dies més i esperar l'oportunitat per poder fer l'ascensió al volcà. Dit i fet i gaudeixo de l'experiència més alpina del viatge, pujar a un dels volcans més actius d'Amèrica del Sud en condicions hivernals. Trobant-me entre formacions de gel com coliflors, caminant per sobre d'una glacera i fer el cim amb un forat als peus on no para de sortir-ne gasos i més gasos... Millor experiència per acomiadar-me de la Patagònia.

Després d'uns dies de descans a Santiago, puc veure que han estat molts llocs, paisatges, amics, emocions i pocs dies per poder-ho pair. Masses experiències per trobar-me de nou a Barcelona després de 14 hores de vol i deixar enrere la Patagònia. Em caldran dies, temps per anar-ho assimilant tot a poc a poc. Però m'agrada escriure per poder-ho recordar, llegir el diari del viatge i veure les fotos. Pensar en tot el que he après i conegut. Des de la cultura gaucha fins a les vibrants Xile i Argentina, dos països tan propers i tan diferents un de l'altre. Els grans boscos de *lengas, coihues i arrallanes,* els pumas, *guanacos,* guineus andines i huemuls. De prendre mate, empanades, *alfajores,* melmelada de rosa mosqueta, *dulce de leche* i *manjar.* Carreteres inacabables, autobusos i autoestops, neu, sol, fred, vent i veure increïbles paisatges de tots colors.

Al llarg del viatge, rodejada de tants paratges increïbles, m'han portat a parar, i sentir com a vegades, la immensitat de la naturalesa ens connecta amb l'essència de qui som, com quan observem una imponent glacera i és impossible no pensar alguna cosa més que la profunda satisfacció d'estar en aquest lloc, en aquest precís moment, observant, respirant, sentint i agraint. Aquests moments arrasen amb els pensaments sobre el passat i el futur i ens situen en l'aquí i ara. Per mi, aquesta és l'essència de la naturalesa, viure el present i cada moment com si fos l'últim.

I després de tot, tornar amb una motxilla ben plena, no de *souvenirs*, sinó de records i de tot allò que he après de la gent increïble amb qui he anat coincidint al llarg de la ruta, fent que compartint-ho amb ella tot fos més especial. I és que la felicitat és només real quan és compartida!

La tardor al Parc Nacional de Las Torres del Paine

Travessia d'esquí de fons a Finlàndia

RAJALTA RAJALLE HIIHTO
BORDER TO BORDER

TEXT **MONTSE FREIXAS**
FOTOGRAFIES **MIQUEL FABRÓ**

La república de Finlàndia està situada a Escandinàvia, entre Suècia, Rússia i Noruega i està envoltada al sud-oest pel mar Bàltic i a l'oest pel golf de Bòtnia. Té una extensió de gairebé 400.000 km quadrats, dels quals el 75% són boscos i compta amb 188.000 llacs. La seva població és de 5,5 milions de persones i tot i això, tenen més de 2 milions de saunes. Segons diferents estudis, el seu aire és un dels més purs del món.

A la Lapònia finlandesa, situada molt aprop del Cercle Polar Àrtic i al sud de Rovaniemi -on diuen que viu el Pare Noel-, des de l'any 1984 i durant el mes de març, s'organitza una marxa "no competitiva" d'esquí de fons en estil clàssic, amb un total de 420 km de recorregut repartits en 7 etapes: RAJALTA RAJALLE HIIHTO (Border to Border). Aquest any celebraven la 35a edició i 3 socis del Club, juntament amb uns amics del Centre Excursionista de Catalunya, hi vam participar i tot plegat va ser una experiència molt i molt agradable.

A continuació, en fem un petit resum:

El recorregut de la BORDER TO BORDER va des de molt aprop de la frontera russa, SAUNAVAARA, fins a TORNIO que fa frontera amb Suècia. Cada etapa té un quilometratge diferent, que va des de 42 km el dia més curt a la "súper-etapa" de 88 km. Al final de cada etapa pots fer la recuperació de l'esforç físic amb una sauna, massatges opcionals i menjant en un bufet típic.

Habitualment els allotjaments són a hotels, en habitacions dobles, triples o quàdruples, encara que dues nits, a la zona més deshabitada i inhòspita, dorms un dia en una escola i l'altre en una granja molt rural, motiu pel qual has de dur un sac de dormir al teu equipatge.

Durant cada etapa trobes avituallaments de begudes, menjar més sòlid (cogombrets, xocolata, ganyips, entrepans, etc...) i fins i tot uns "potages" de peix, que estan boníssims, els dies de les etapes més llargues i que pots prendre dins del típic TIPI. Hi ha uns autocars d'assistència que et porten l'equipatge i els trobes com a mínim una vegada durant cada etapa, depenent dels creuaments de carretera, i allà pots deixar o fer canvi de roba, esquís i altres estris que puguis necessitar durant l'esquiada i així portes menys pes a la motxilla.

Darrera de tot el grup hi va una moto de neu amb un carretó que fa d'escombra. Et pot recollir en cas de qualsevol lesió o si tens algun problema amb el material. Si arribes a l'últim avituallament després de les 17:00h no et deixen continuar esquiant per evitar que arribis al final de l'etapa a les fosques.

A tots els allotjaments hi ha una sala d'enceratge i un "skiman" per si tu no vols encerar-te els esquís, de manera que per uns 15 euros et deixa els esquis preparats pel dia següent. Alguns de nosaltres vam fer la travessia amb esquis de pells i els altres anaven encerant els esquís cada dia, però no hi havia gaire diferència en el lliscament ja que la neu era d'una qualitat excel·lent.

El recorregut està força ben marcat amb uns cartells grocs i cintes vermelles però els dies en que passes per la zona més inhòspita, en veure la immensitat blanca i gelada, sense veure cap altre grup ni davant ni darrera, fa una mica d'impressió.

L'organització es amateur i depèn dels municipis que es van creuant, no tenen cap campanya de màrqueting i per això es difícil trobar informació d'aquesta marxa. Nosaltres la vam conèixer per uns amics del CEC que hi vam participar l'any 2004. Els avituallaments funcionen amb voluntaris, tots ells molt servicials i amables.

Els briefings són en anglès i finés, i malgrat no ser professionals tot funciona força bé. Hi vam trobar molt ambient i camaraderia malgrat els diferents ritmes d'esquí. En cada edició surten 4 grups en dies consecutius d'un màxim de 100 participants cada un. En el nostre grup, érem 76 participants dels quals 23 catalans, 1 basc i 4 andorrans. Quan es dona la sortida diària, a vegades els més lents ja han sortit, sobretot el dia de la "súper-etapa". Cada esquiador va al seu ritme encara que quasi tots miren d'anar acompanyats. Si vols pot adaptar el recorregut a mida i pujar a l'autobús a mitja etapa o bé començar a la meitat.

A l'arribar a Tornio, després de 7 dies damunt els esquís creuant llacs gelats, boscos nevadíssims, esquiant en la immensitat blanca, i poder contemplar "aurores boreals" aprofitant l'absència de contaminació lumínica, ens queda una sensació de felicitat i satisfacció i uns records que crec no oblidarem; i per què no, les ganes de tornar a aquests paisatges magnífics.

Participants: Pere V. Planas, Miquel Fabró i Montse Freixas (Del 11 al 17 març 2018).

Pessics d'Instagram

Comitiva del GIE visitant el bonic barranc Chico, i seguim cap al Ramastu.
@clubexcursionistadegracia
#SantJoanBarranquer

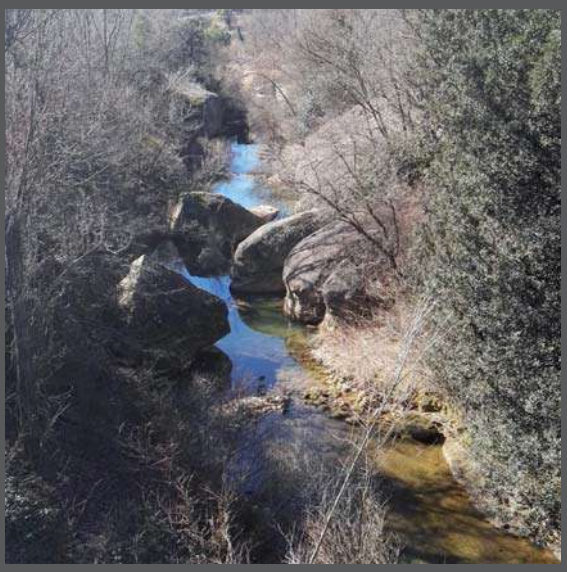

GR-1. Tram de Llu+°+á a Sant Andreu de Sag+ás. Riera de Merl+®s
@clubexcursionistadegracia
#CEGSenders del #CEGracia

Sortida d'alta muntanya al pic Peguera, de 2.984 metres. La neu poc transformada, va dificultar la progressió durant la jornada, i va fer difícil la progressió...
@clubexcursionistadegracia

El GEDE acabant dÔÇÖespr+®mer lÔÇÖhivern al Corredor de lÔÇÖEsquerra del pic del Mig de la Tallada.
@clubexcursionistadegracia

Pessics d'Instagram

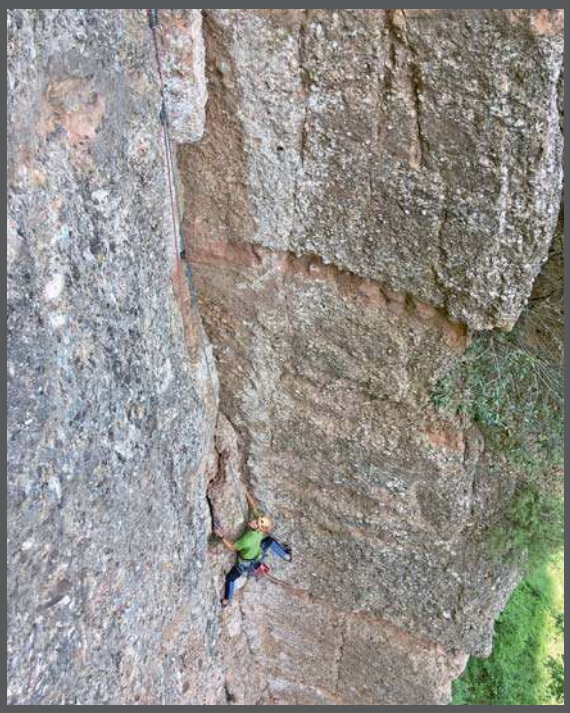

When you climb a route from the 60's in #Montserrat you recognize with humility the incredible value of climbers such as Santacana, Guasch, Morera and Mas.
@joselloret72
#GEDE

Última etapa d'una fabulosa estada a les Dolomites... capvespre des del Refugi de Nuvolau amb unes vistes a 360 graus amb la Marmolada i la Tofan entre d'altres.
@arnauguardiola

Malgrat la boira cal caminar. Gelera de Gebroulaz, Vanoise.
@Ricardmartinezm @cegesqui
#llibertatpresospolitics #esquidemuntanya

Sortida de cicle de btt, Puig de Cadiretes des de Franciac,
56km +1200m Paisatges de La Selva
#cegbtt

ANAPURNES

TEXT ALBERT ESCALA
FOTOGRAFIES JOAN ANTON MOLINOS

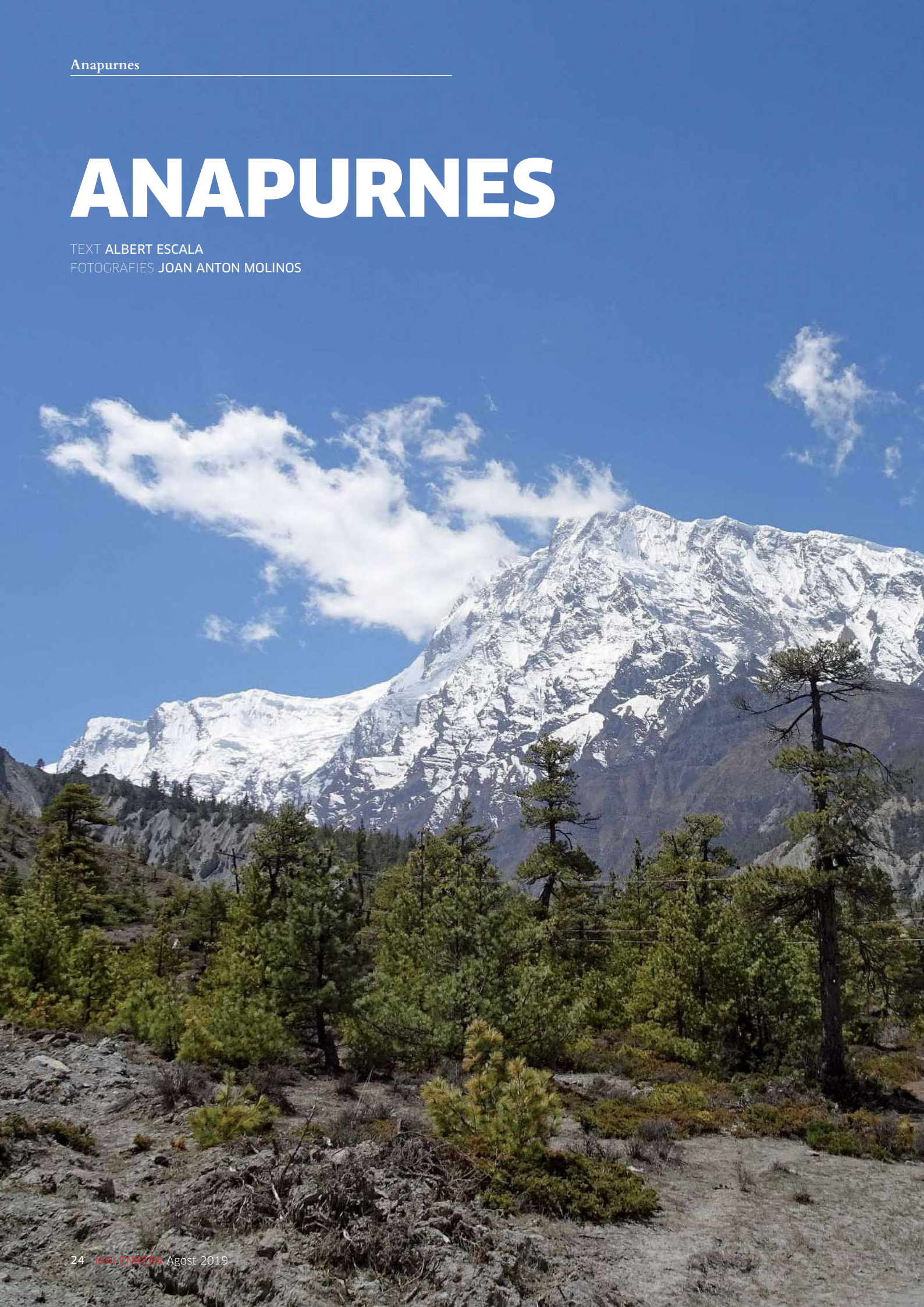

Només he tardat tres matins a donar la volta als Annapurnes. Una aventura formidable i excitant. He deixat anar les amarres de la meva imaginació i he romàs en un estat d'enveja enlluernada.

Tot ha començat amb la invitació del Joan Anton Molinos a prendre te a casa seva. Durant tres hores m'ha explicat amb ets i uts el seu trek al Nepal entre l'11 i el 30 d'abril amb 12 companys. No pocs d'ells del CEG (l'Edu, la Maite i l'Ana Herrero, Felip, Mercè, Joan, Pedro, Joan Anton, entre d'altres).

Era previst que encapçalés el grup el nostre Toni de l'agència Muztag, però a causa d'una intervenció quirúrgica d'urgència, de la que s'ha refet completament, el va haver de substituir com a guia titulat el Joan Marí, que també va deixar molt bon record.

Per al Joan Anton el moment culminant del viatge va ser quan va assolir el cim més elevat lluint orgullosament una estelada de grans dimensions que exhibeix gairebé a totes les fotografies. Es tracta del formidable Thorong La, a 5.416 metres d'altitud. Era la primera vegada que feia un circuit fora d'Europa i mai havia assolit una fita com aquesta. Gairebé mil metres de pujada i 1.700 de baixada fins al poble de Muktinath.

Tot i que és sabut com tira muntanya amunt, l'alçada li va jugar una mala passada. Els últims metres els va haver de fer cavalcant. Tal vegada un mustang que, com explica l'Edu que ho sap tot, és el cavall típic, petit i forçut, descendent dels cavalls mongols, que porta el mateix nom d'aquesta regió.

No ho va viure, però, com una decepció. Des del primer moment, vaig tenir clar que jo anava a gaudir, no a torturar-me.... Tot i això no vaig poder evitar patir una mica. A aquella alçada, en esperar dues hores a la resta dels companys, tenia molt dolor al pit i respirava acceleradament. Mai havia superat els 3.000 metres".

Tot i això n'hi va haver un que ho va passar pitjor. El Paco, que es va veure obligat a abandonar quan encara faltaven tres etapes. Arribat a un cert punt simplement se'n va anar en moto fins al poblet més proper. I aquest és un dels avantatges d'un dels més clàssics circuits del Nepal. Gairebé sempre hi ha a la vora una pista o un camí transitable per a vehicles. Mai no et quedes presoner de la muntanya.

Curiosament i malgrat aquests dos episodis, la Maite, l'Ana i l'Edu coincideixen plenament que qualsevol pot fer aquesta ruta sense dificultat. Fins i tot ho diu el Joan Anton. La meitat de la gent que va al grup de senders ho podria fer perfectament. Qualsevol persona que hagi fet trekking als Alps n'és capaç. De fet el ventall d'edats dels participants era força elevat. Entre els 58 i els 70 anys; tots jubilats a excepció de dos.

Per a la Maite, amb la meitat d'un pulmó extirpat, això sí que va ser un repte a part. ¡Lloré! Lloré de emoción. Fue una vivencia preciosa, increíble. Fue maravilloso ponerme a prueba y conseguirlo. ¡Demostrarme que aún me queda capacidad pulmonar para superar los 5.400 metros!

L'Ana Herrero, la més veterana del grup, també es va emocionar en fer el cim. No había estado nunca en ningún trek, no había superado antes los 3.000 metros. ¡Lo hice! ¡Y lo volveré a repetir mientras tenga fuerzas!

Per l'Ana, que ha d'estar constantment pendent de la molt precària salut de la seva mare, canviar d'univers li ha permès desconnectar, relaxar-se, i reduir l'estrès després de molts anys d'anades i tornades des de Barcelona. Hasta el último momento no sabía si podría viajar. Pero me he sentido muy serena y tranquila porque mis primos y otras personas se han hecho cargo de ella y he estado informada en todo momento, sin necesidad de angustiarme.

La bona relació del grup amb els sis portadors i els dos guies nepalís que l'acompanyaven, les peculiaritats del menjar local, el tarannà dels nadius, així com la solidaritat entre companys són aspectes als quals tots quatre s'han referit.

Els portadors carregaven uns 30 quilos cadascú, aproximadament l'equipatge de dues persones. I és sorprenent perquè sempre anaven per davant nostre. Fins i tot n'hi va haver un que va pujar al cim en xancletes. Sembla que siguin el calçat "oficial" del Nepal. Sempre es mostraren somrients i amistosos.

Con tanta carga parecían yaks con dos patas, riu la Maite, que de vegades als capvespres es posava a ballar i no es va mostrar del tot indiferent quan un d'ells li aclucà l'ullet.

I pel que fa al menjar als lodges -diu el Joan Anton-, bàsicament era tot arròs al curri molt picant, pasta i verduretes. No en sobrava, però no vam passar gana. De pa no se'n menja. Ni de carn, tampoc, excepte als hotels per a turistes de Katmandú.

Però el més indicat per a parlar del menjar i del beure és sens dubte l'Edu. Xupitos. "Molts cops després de sopar anàvem al poble a veure "raksi" que és un aiguardent fet de blat i d'arròs, que té una semblança amb el sake japonès. No vegis com ens posàvem ...

El plat típic que més m'ha agradat –prossegueix- és el "dalbat", unes llenties en una mena de sopeta amb herbes que aquí no es coneixen i amb d'altres que sí, guisada amb espinacs, patates i pastanaga. I vaig trobar el formatge de iac molt suau. -. I la carn? Un dia em vaig menjar un filet de iac bestial! L'hi van posar una capeta fina de formatge per sobre i me'l van portar flamejant. -. Bo? I tant! El sabor recordava molt el de la vedella. Deliciós.

La gent del país? Tots coincideixen que semblaven feliços i que de fet ho són perquè si bé no els sobra res tampoc hi ha misèria ni es creen necessitats que no estan al seu abast. Tot i això cal dir que Intermón Oxfam ha iniciat aquests dies una campanya per ajudar la molt penosa situació de dones i nens que han de recórrer molts kilòmetres cada dia per trobar aigua potable.

Ara bé, els nostres companys fan èmfasi que no van veure captaires, ni gairebé policia, i que a tot arreu es van sentir molt segurs i ben acollits. Nunca olvidaré las sonrisas de todos esos niños que se nos acercaban saludando "namasté!" Jamás nos pidieron dinero; sólo alguna golosina, diu la Maite.

Per concloure, també hi ha acord unànim en què l'ambient de companyonia del grup va ser excel·lent. Tothom ajudava tothom. Pel Joan Anton no podia ser millor. Potser la clau -afegeix amb un somriure una mica sorneguer- és que no es parlava de política.

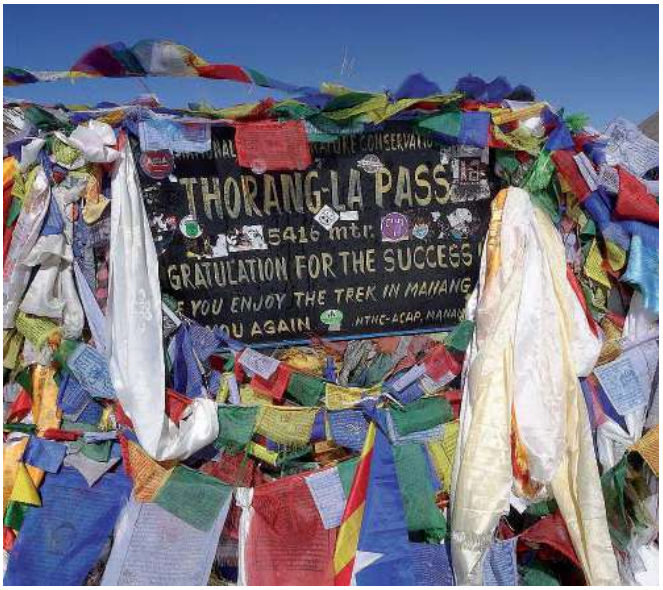

ESQUÍ DE MUNTANYA A LA VANOISE

TEXT I FOTOGRAFIES **RICARD MARTÍNEZ**

La Vanoise és el Parc Nacional ubicat entre les altes valls de la Maurienne i Tarentaise, al departament francès de la Savoia. Un paradís de geleres i muntanyes de més de 3.000 m que, a més, és fàcilment accessible per moltes de les valls i colls que hi concorren.

En aquest article ens centrem en l'activitat feta amb esquís de muntanya i ressenyada a cegesqui.com, en el sector de la vall de la Maurienne, al sud del parc. Concretament a partir de Saint Jean de Maurienne i fins a Bonneval, punt més alt de la vall on es pot arribar amb vehicle a l'hivern.

La vall de la Maurienne està orientada a l'oest i té diversos sectors, al sud de l'eix del riu i la carretera tenim tres zones anomenades Cerces-Thabor, Ambin i Haute-Maurienne.

Cerces-Thabor: aquesta zona va quedar fora del parc i de l'àrea d'influència, però geogràficament té sentit que l'incloguem. Les dues valls principal d'accés són per les estacions d'esquí de Valmenier (Sant Jean de Maurienne) i Valfrejús (Modane) on hi ha un gran nombre de sortides gairebé totes elles assequibles sense refugi. Encara que els refugis del Thabor, Marches i Terre Rouge permeten fer combinacions i travesses.

Ambin: Té l'estació d'esquí de la Norma i Mont Cenís, ambdues possibiliten millors accessos a alguns itineraris. Les ascensions es fan majoritàriament des de les estacions o carretera, sense necessitat de refugis.

Haute-Maurienne: és el massís que està a cavall entre les regions d'Aosta i Piemont per la vessant italiana i de la Savoia per la vessant francesa. Amb l'estació d'esquí de Bonneval al fons de la vall. Vast territori que ens ofereix una gran quantitat de cims de més de tres mil metres amb geleres espectaculars. A aquesta àrea també se la denomina Alps Grees, denominació compartida al vessant italià. Els itineraris a cims des dels accessos són llargs i amb desnivell, és recomanable fer les ascensions des dels diversos refugis.

Al nord de l'eix de la carretera tenim la zona de **La Vanoise-Mauriennaise,** ja pertany a l'àrea més protegida del parc nacional. La seva orientació sud fa que tingui menys innivació que a les valls del nord. La dimensió del Parc recomana fer nit als refugis amb la combinació de travessa.

CERCES-THABOR

Aquesta zona acostuma a tenir bones condicions d'innivació per la seva orientació nord i estar envoltada de cims de 3000 metres. A més rep la influència dels temporals tant del sud com del nord. Els itineraris es poden fer des de les mateixes estacions d'esquí possibilitant combinades i travesses.

-Punta Nera N 3.049 m F/S2 (S3 puntual a la sortida de la pala somital) Interessant fer-la en travessa circular des de Valfrejús i el descens voltant el massís rocós de la Grand Argentier.

-Pic Oriental de Mont Rond 2.820 m F+/S3 Des de Valfrejus, zona solitària on rarament trobarem esquiadors, l'orientació i l'ambient mereixen l'ascensió.+

-Mont Thabor 3.178 m PD+/S3 Des de Valfrejus es pot coronar el Mont Thabor en una jornada molt llarga. És recomanable fer nit al refugi del Mont Thabor a 2.502 m. Esquí en totes les orientacions, cal estabilitat de la neu.

AMBIN

Aquesta zona es caracteritza per la facilitat d'accés als punts de sortida dels itineraris, cal tenir en compte que la llegenda diu que Anibal va passar pel coll Clapier amb els seus elefants. Dels tres sectors més accessibles millor centrar-nos en el de l'Scolette i Ambin, la zona del Mont-Cenís té poc atractiu esportiu i està ple d'instal.lacions de tota mena.

- La Belle Plinier 3.085 m F Itinerari que es pot fer des de Valfrejus, La norma o remuntant la vall de Sant Antoine. Escollirem l'itinerari segons condicions.

- Pic de Grand Vallon 3.135 m F Punt culminant d'un circ magnífic, gairebé tot ell esquiable. Accés des de la base de Valfrejus.

HAUTE MAURIENNE O ALPS GREES (ALPI GRAIE)

Aquesta zona té a disposició uns quants refugis ben ubicats per programar travesses amb ascensions a nombrosos cims de més de 3000m. Un bon punt d'aproximació és Bonneval-sur-Arc, si les estacions d'esquí estan obertes hi ha un servei de Navette gratuït que facilita la logística per deixar el vehicle a Bessans.

Refugi des Evettes

Refugi des Evettes 2.590 m: Aproximació des de Bonneval +800 m. Seguint un tram per pistes i després remuntant amples pales cap al sud. Els recorreguts en aquesta zona, encara que amb desnivells moderats, es fan llargs per les amples distàncies de les geleres.

-Montfret 3.374 m +/- 900 m F/S2 Itinerari fàcil entre geleres amb moltes altres possibilitat d'ascensions. Itinerari compartit amb les travesses cap als refugis del Carro i l'Italià Daviso.

-Petite Ciamarella 3.340 m - Monte Collerin 3.475 m F/S3: Si remuntem la gelera des Evettes podem accedir a tres cims principals la Petite Ciaramella 3340m PD+/S3, l'Albaron 3.637 m PD/S3 i Monte Collerin 3.475 m F/S3. Aquest itinerari també permet saltar a la vessant italiana fins el refugi Gastaldi.

Refugi de l'Avérole 2.210 m: Accés des de la Carretera a prop de Bessans +450 m. L'accés al refugi es fa seguint la carretera que puja als poblets de Vincendières i Avérole.

-Ouille d'Arbéron 3.554 m F/PD/S3 És un clàssic de la zona, però molt menys freqüentat. Segueix la vall de la gelera de Baounet.

- Pointe Marie 3.370 m F/S2-3 Per la seva esquiabilitat i facilitat d'accés és el cim més freqüentat de la zona. Cim combinable amb la travessa cap al refugi Gastaldi, en totes dues direccions.

Refugi Carro 2.759 m: Aproximació des de Bonneval +1.000 m. Seguint les pistes fins el nucli de Les Duis, remuntant després per les pales orientades al sud.

-Levanna Occidental 3.593 m F/S3 Bonic i fàcil itinerari, combinable amb altres cims propers.

-Grande Aiguille Rousse 3.482 m PD/S3 No és el més alt de la zona, però és un dels més preuats. Cal saltar a la vessant del refugi Prariond pel coll de Montet, que pot presentar alguna dificultat per acumulació de neu.

-Pas de Bouquetin 3.335 m D/S4 (Tram amb 45º/50º) Bonic itinerari i obligat si volem fer travessa cap a la vessant italiana.

VANOISE -MAURIENNAISE

L'accés a la zona central del Parc de la Vanoise es pot fer des de diverses valls, les més habituals són al nord. Aussois ofereix una entrada ràpida pel sud des de l'estació d'esquí.

Refuge de Fond de l'Aussois 2.350 m Accés des d'Aussois +750 m, amb possibilitat d'ajudar-nos dels remuntadors. Ideal fer combinada amb la Pointe de Bellecôte.

-Pointe de Bellecôte 3.140 m. La punta 3.106 m /S3 és fàcil, el darrer tram fins el cim cal grimpar PD.

-Pointe de l'Oservatoire 3.016 m F/S3 Itinerari fàcil amb una mica de pendent, combinable amb la travessa cap al refugi Péclet-Polset o Roc de la Pêche

Refuge de Péclet-Polset 2.474 m L'accés al refugi es fa normalment per la vall de Chaviére des del nord. També es pot fer en travessa des del refugi Font d'Aussois o per la vall d'Orgère.

-Dôme de Polset 3497m F Itinerari de geleres amb alguns trams drets a l'inici del recorregut.

Refuge de l'Orgère El refugi d'Orgère és accessible des del nucli d'Amodon +550m, però no és recomanable en primavera avançada, ja que tota la vall és vessant sud.

-Tête Noire 2685m Cim que combina boscos i amples i dretes pales molt esquiadores, millor fer-lo amb neu assentada.

Guies on trobar itineraris:
- Ski de Randonnée – Savoie (Ed. Olizane)
- Vanoise (Col.lecció Toponeige Ed. Volopress)
- Vanoise-Tarentaise Ski de randonnée (Ed. Guide Vamos)

Mapes de l'IGN:
- Nevache/Mont Thabor/Cols du Galibier et du Lautaret - 3535OT
- Val-Cenis/Charbonnel - 3634OT
- Les Trois-Vallees/Modane/Pn de la Vanoise - 3534OT
- Tignes/Val-D'Isere/Haute-Maurienne/Pn de la Vanoise - 3633ET

Colomar

EL CANAL DE CASTELLA EN BICICLETA

TEXT MONTSE FREIXAS
FOTOGRAFIES MIQUEL FABRÓ

El Canal de Castella recorre part de les províncies de Burgos, Palencia i Valladolid, i va ser construït entre mitjans del segle XVIII i principis del XIX per iniciativa del Marquès de l'Ensenada per facilitar el transport del blat de Castella cap als ports del Cantàbric, té uns 207 km en forma de Y invertida, i va des d'Alar del Rey, província de Palència, fins a Valladolid el Ramal Sud i fins a Medina del Río Seco el Canal Campos.

L'època de més utilització va ser entre 1850 i 1860 en què unes 350 barques recorrien Canal, però a partir de la inauguració de la línia ferroviària Venta de Baños – Alar del Rey, va disminuir el seu ús com a mitjà de transport. Malgrat això va continuar generant desenvolupament econòmic i industrial propiciant l'aparició de fàbriques de paper, farineres, molins, etc. pels pobles on passava i també aprofitant l'aigua per a reg. Actualment només s'utilitza per a regadiu i es va abandonar la navegació el 1959, però ara s'ha començat la promoció turística d'aquest conjunt històric tan interessant. Els camins de sirga s'estan condicionant com a vies de cicloturisme o senderisme, ja que a les seves ribes hi han sorgit diversos ecosistemes de ribera amb canyissos, boscos d'oms, pollancres negres, freixes, etc. i també hi trobarem aiguamolls d'alt valor ecològic per les aus migratòries i altres que hi nidifiquen i que representen una illa de biodiversitat dins del paisatge de la Tierra de Campos.

Vam dividir el recorregut en tres etapes i vàrem anar des d'Alar del Rey fins a Valladolid, deixant Ramal Campos per una propera visita.

Resclosa 16 a Requena de Campos

Rescloses de Fromista

1a etapa: 35 km. El quilòmetre 0 està situat a la unió del Canal, el riu Pisuerga, la carretera i la via del tren, en un agradable parc dins d'Alar del Rey on podem veure la dàrsena amb les argolles on atracaven les barques i la 1a resclosa al barri de San Vicente. Pedalant pel costat dret del canal arribarem a la resclosa 6 on hi ha unes comportes que fan que el canal sigui navegable. A partir d'aquí, el costat dret es torna intransitable fins a 600 metres més avall. Si agafem la vora esquerra trobarem una passarel·la per vianants i ciclistes que creua fins a una zona recreativa on hi ha un centre d'interpretació del Canal i l'embarcador del vaixell turístic Marquès de l'Ensenada. Continuant pel costat esquerre i després de passar la retenció de San Andrés, tot un exemple d'enginyeria de pedra vermellosa, que impedeix la inundació del Canal pel riu Pisuerga, arribarem a Olmos de Pisuerga amb la seva doble resclosa 11–12 i els seus edificis en runes que ens parlen de l'activitat que va tenir el Canal temps enrere. Arribant a la resclosa 14 entrem a la província de Burgos, allà a prop de San Llorente de la Vega estan rehabilitant "la casa del esclusero" i una petita central elèctrica. Continuant pel marge esquerre arribarem al pont de Carrecalzada i 1 km més avall a l'impressionant aqüeducte d'Abanades. En arribar al pont d'Osorno o Carrequemada finalitzem la nostra etapa per avui i dormirem al petit poble d'Osorno.

2a etapa: 60 km. Tornem al pont d'Osorno i continuant pel camí de sirga esquerra a 2 km trobem l'aqüeducte de la Vallarna amb tres arcades i molts detalls ornamentals. Més endavant, entre els ponts de Cabañas i de Requena trobem quatre aqüeductes més i altres construccions anomenades "almenaras" (són les casetes on hi ha els mecanismes d'obertura de l'aigua cap a les séquies). A uns 12 km passem per Requena, un petit poble amb la seva església dedicada a Sant Miquel on podem veure un retaule renaixentista molt interessant, i tot seguit trobem la "Charca de Valdemoro" on veiem ànecs reals i garses.

Passada la resclosa 16, trobem "La Toja del Molino", una gran extensió de terreny inundat amb cigonyes, ànecs i més garses. Més endavant passem una desviació que en 1,5 km ens portaria a Boadilla del Camino i és aquí on s'uneix el Camino de Santiago i el Canal durant uns 5 km i així compartim camí "els peregrinos i els canaleros" fins a arribar a Fromista on veurem una resclosa quàdruple 17-18-19-20 i l'església romànica de San Martin del segle XI. Continuant pel mateix marge sota l'ombra dels oms, passarem pel pont de Piña de Campos i 8 km més avall pel pont del Gallo on canviarem de marge a la dreta i així encara que ens separem una mica del canal ens trobarem la Laguna de la Toja de gran valor ecològic i on podrem observar "fochas", "azulones" i "aguiluchos laguneros", més avall arribem a Calahorra de Ribas on hi ha una resclosa triple 22-23-24 i és aquí on el 16 de juliol de 1753 es va començar la construcció d'aquest Canal. Després de travessar la carretera que travessa el canal, continuem pel marge esquerre fins a El Serrón, on el Canal es divideix a la dreta Ramal Campos i a l'esquerra Ramal Sud. Nosaltres seguim el Ramal Sud i passarem una altra resclosa triple 25-26-27 i les restes de diferents edificis actualment

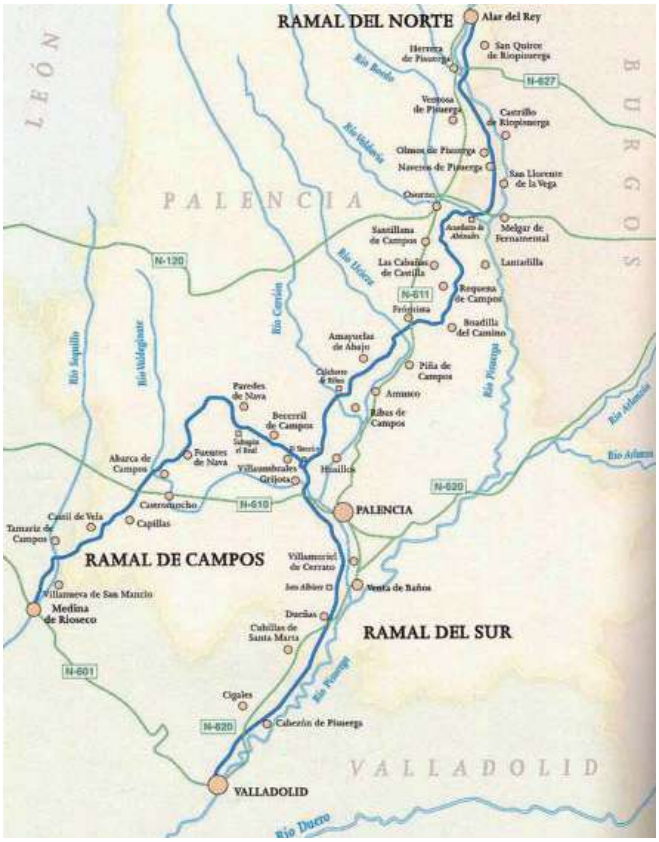

obsolets. Continuem pel marge esquerre fins a la resclosa 32 on un petit ramal ens porta en 2 km fins a la ciutat de Palència i la seva dàrsena. Aquí acabarem l'etapa.

3a etapa: 45 km. Desfem el camí de Palencia fins al Canal i continuem pel costat esquerre passant pel mig de Villamuriel de Cerrato i arribem a una altra resclosa triple on podem veure dos estils de construcció junts, la 34 ovalada i les 35-36 de planta rectangular, això és degut a una llarga aturada de les obres durant la construcció, que va implicar un canvi de l'empresa constructora i d'arquitectes. 6 km més avall passem pel poble de Dueñas, declarat "Conjunt Històric Artístic" el 1967, i d'obligada visita. A partir d'aquí ens queden 30 km fins a Valladolid i aquests són els més transitats i urbanites, podem triar el marge que més ens agradi i anem fent camí entre la via del tren i una autovia. El riu Pisuerga i el Canal quasi van paral·lels, però en arribar a Cabezón de Pisuerga hem de continuar pel marge esquerre durant 10 km i així arribem a la resclosa 42, l'única que conserva les comportes originals. 3,5 km més avall arribem a la dàrsena de Valladolid, integrada totalment dins d'aquesta bonica ciutat, amb els seus tallers, magatzems, grua i barcassa molt ben conservats.

Aquí va acabar la nostra pedalada, un recorregut de 3 dies que ha estat molt agradable, relaxant i tranquil. És totalment recomanable, tot i que és millor fer-ho a la primavera o tardor per evitar les altes temperatures de l'estiu a aquesta zona. Ara només resta agafar el tren fins a Alar del Rey per poder recollir el cotxe a l'inici del recorregut.

E. Pérez. E.Civis i M.Guasch, anys 60

E. Pérez i J.Colomer a la Cerdanya, any 2010

ENRIC PÉREZ I LA SEVA ÉPOCA

TEXT JORDI COLOMER I GALLEGO

El dia 21 de setembre de 2018, ens va deixar l'Enric Pérez i Arellano. De jovenet els seus companys li dèiem "Mambo". Va néixer l'any 1934 i de ben jove va fer-se soci del C.E.de Rubí, poc més tard va ingressar al GEDE el mes de setembre de l'any 1953 amb 19 anys. Tot seguit, ja formà part d'un nombrós grup d'escaladors de gran vàlua, que varen afrontar els reptes de les grans parets de Montserrat. És l'any en què s'escala la Paret de Sant Jeroni integral per primera vegada.

A partir d'aquesta data l'Enric, participa en els cursos del GEDE i al cap de poc temps ja com a monitor en la tasca d'ensenyament als nous socis del grup. Eren temps difícil, per la manca de material i la dificultat d'obtenir-lo, així com les dificultats de les comunicacions en el nostre país en aquells anys de la post guerra civil.

El mes d'abril de 1954 ja trobem al butlletí del Club una ressenya de l'Enric de la primera escalada de la "Cova del Moro" en la comarca de Tortosa, de la que ell seria un gran descobridor per les posteriors campanyes del GEDE als Ports de Beceit. L'any 1957 amb Manel Guasch i l'Angel Dalmaschio obren la difícil via Asiàtica a la paret de la canal d'agulles. L'any 1958 fa la primera ascensió a l'Antipàtica de Montserrat, amb Agustí Trullols i el mateix any també amb en Dalmaschio, Guasch, i en Farell obren per primera vegada la paret nord dels Frares Encantats de Montserrat. L'any 1959, primera a la Punta Escofet el mes de març, i el Casc el mes de maig a les Roques de Benet d'Horta de Sant Joan, en la primera sortida col·lectiva del GEDE a aquesta regió. L'any 1960 és nomenat membre actiu del GEDE i monitor de la Secció Catalana de l'ENAM.

L'any 1962 és elegit president del GEDE i tot seguit organitza una escalada col·lectiva al Cavall Bernat. Un dels fets importants de la seva presidència a més de la gran quantitat de sortides i cursos, va estar la compra de material. Assabentats que l'exèrcit espanyol, es venia material d'escalada "inservible", la Junta de l'Enric, va comprar dos bidons de pitons "Melilla" i mosquetons de ferro i piolets sense mànec.!! El mateix any amb la col·laboració d'en Joan Cervera, aconsegueix que el prestigiós alpinista italià, Ricardo Cassin, vingui a Barcelona a projectar la seva última pel·lícula.

L'any 1966, el GEDE celebra el seu 25 aniversari i en aquesta ocasió s'organitza una expedició a l'Àfrica Centre-Oriental en què L'Enric serà nomenat per la Junta Directiva el Cap de l'expedició. Aquesta activitat va tenir un gran ressò en tot el món alpinístic, Posant el nom del GEDE i del C.E. de Gràcia, per primera vegada, en el panorama internacional de l'alpinisme internacional.

L'Enric va continuar la seva activitat a casa nostra amb ascensions, a Montserrat, Pedraforca i Pirineus.

L'any 1975, va participar com a responsable del camp base a l'expedició Himàlaia 75 primer intent a l'esperó N.O. del Saraghrar a l'Indu-Kush Pakistanès.

Ha visitat els Alps en diferents ocasions i l'any 1986, va escalar la cara Sud del Naranjo de Bulnes als Pics d'Europa.
L'any 1987 visita el Nepal, acompanyant l'Expedició al Tilicho. Continuant amb sortides als Pirineus i escalades a Montserrat en vies clàssiques. L'any 2003 visita l'Oukeimedem al Marroc.

Va continuar sortint a la muntanya, fen excursions als cims del Pirineu. Va participar en molts dels campaments de vacances del Club i dels controls de la Travessa Matagalls-Montserrat. Esquiador entusiasta. Fa sortides d'esquí de muntanya, alguna d'elles als Alps i posteriorment esqui de pista. No es perdia reunions i assemblees del Club i les del GEDE, ja que veritablement, ell vivia com ningú la nostra entitat.

L'Enric va continuar fent muntanya a la Cerdanya, vall que sempre va estimar de forma preferent.

Quan sortíem, em preguntava per les activitats punteres de l'alpinisme i els seus escaladors.

Ens ha deixat una persona amb una gran quantitat d'anècdotes, algunes d'elles estan publicades en el llibre del 75è aniversari i que ell ens la va contar a Sant Cugat del Vallès fa molt poc temps. I va viure amb molta emoció l'any 2016 el 75è aniversari del GEDE i el 50è aniversari de l'expedició a l'Àfrica Centre Oriental.

Sempre que perdem una persona estimada, perdem també una part de nosaltres, però la mort és inevitable, encara que ens dolgui la pèrdua d'un bon amic i un excel·lent company de cordada, que des d'un dia de primavera de l'any 1962, junt amb la Josefina Torner, que més tard seria la seva esposa tota la vida, i en Carbó, vàrem escalar la via normal del Cap de Gerrer de Montserrat, amb cordes de cànem i espardenyes estripades. Després, seguirien multitud d'escalades a diferents parts del món.

Trobarem a faltar el teu entusiasme, el teu dinamisme i la teva cordialitat. Ens ha deixat un dels escaladors de l'època heroica, que recordarem per les seves important activitats.

Descansi en pau.!!

EIGER, L'OGRE CONQUISTADOR

TEXT **IMMA TEJERO**
FOTOGRAFIES**JOSEP LLUÍS MORENO I SERGI SABATÉ**

Iniciem un espai de records d'experiències a la muntanya i, sobretot, d'escalades en totes les seves variants, que vol ser un viatge per als qui ens hi submergirem a través de les paraules dels protagonistes i de tot allò que ens suggeriran i, un nou viatge per a ells mateixos, a través dels recursos que ens aporta la memòria, la gran i meravellosa caixa màgica on guardem trossets de vida que ens han fet qui som.

Seran relats de motivacions, reptes, sentiments i vivències més que no pas la ressenya concreta i detallada de l'ascenció, la via o el descens. Al llarg de les converses, cercarem aquells instants que queden impresos per sempre en el record i que, tot i haver passat, en alguns casos, pel mateix indret, poden resultar ben diferents. Anem, doncs, a l'encalç de la petjada dels seus passos en aquest àmbit tan estimat i admirat on, sovint, ens sentim part d'un tot molt més gran, com deia el poeta…

A l'hora que el sol se pon,
bevent al raig de la font,
he assaborit els secrets
de la terra misteriosa.
(…)
Tot semblava un món en flor
i l'ànima n'era jo.
(…)
Jo l'ànima del bosc que fa remor
com el mar, que és tan lluny en l'horitzó.
(…)
Jo de la timba l'ànima profunda
on la boira s'aixeca i es deixonda.
(…)
Jo l'ànima del vent que tot ho mou
i la humil de la flor quan es desclou.

Jo era l'altitud de la carena…
(…)
(Les muntanyes) Joan Maragall

Jordi Tejero a la via Symphonie de Liberté (2001)

Benvinguts, Sergi i Jordi. Com va començar la vostra aventura a l'Eiger?

Sergi: Era l'any 2006 i jo havia estat gairebé dos anys allunyat de la muntanya per causes familiars. Un cop passada aquesta situació, em vaig plantejar què em continuava agradant i la resposta fou "tornar a la muntanya".

Amb un company del CEC, vam escollir d'anar a l'Overland. No vam predeterminar res concret perquè teníem l'interrogant del temps, lloc als refugis... Un cop allà, la previsió era molt bona i vam decidir fer l'Eiger per la Mittellegi, ja que tots dos havíem fet cims en aquella zona. La via no té molta dificultat tècnica, més enllà del que suposa una aresta de III grau a uns quatre mil metres d'alçada.

Així doncs, vam trucar al refugi i la resposta fou que ens esperaven. Ràpidament vam buscar com fer l'aproximació. Coneixíem una mica la via per la informació de Barcelona i el que més ens amoïnava era el descens. Sabíem que hi havia dues possibilitats: la vessant oest, força complicada pel que ens havien dit i la sud, que no coneixíem.

Jordi: Un parell d'anys abans, havia conegut en Josep Lluís Moreno, per mi una llegenda en actiu dins de l'escalada catalana. Vam sortir a escalar plegats continuadament i em va ajudar molt a millorar la tècnica, però, sobretot, a creure que podia fer coses que no havia fet fins aleshores.

Tornant un dia d'escalar, vam comentar un article del Desnivel de la parella Robert i Daniela Jasper, escaladors alemanys que havien forçat una via en lliure a la cara nord de l'Eiger, després de dos anys d'intents. Es tractava de la via Symphonie de Liberté.

En Josep Lluís ha fet grans parets i li faltava l'Eiger. Em va dir que per què no anar-hi i no sé què em captivà més, si anar a l'Eiger o que una persona com ell confiés amb mi per fer cordada en un escenari com aquell. Em va costar poc dir-li que sí i, des de llavors, ens vam concentrar en els preparatius. Érem al mes de maig de 2001 i hi vam anar al juliol. No vam aconseguir gaire informació perquè internet no era la gran font d'informació que és ara.

Un cop allà, vam estar-nos en un càmping a Grindenwald , adient a la nostra butxaca. Des d'allà, investigàrem el terreny, vam treballar l'alçada... D'entre els meus dubtes, em preguntava què feia allà si no havia pujat ni tan sols un tresmil. El dia de l'escalada vam preveure dormir a l'Eigergletscher (2.320 m) on hi havia un petit hotel-refugi.

Ara que ja som als peus dels vostres objectius, com vivíeu el repte?

Sergi: Des que vam decidir anar a la Mittellegi, en mi alguna cosa va canviar. La motivació va créixer. Em vaig posar nerviós. Vivia cada instant amb una gran intensitat, paladejava cada moment.

Vam anar amb el trenet fins a l'estació d'Eismeer (3.158 m). Hi havia uns vidres per veure la paret (jo havia vist pel·lícules en què s'hi despenjaven per fer rescats i ho anava recordant). Vam preguntar a un treballador de l'estació per on sortir al túnel i ens va obrir una porta. Ens observaven un grup de japonesos i ell ens desitjà bona sort. Vaig tenir la sensació de no saber on m'havia posat… Semblava que entréssim en un altre món. Ens vam equipar per sortir a la gelera. Allà vam fer un ràpel de 20 metres fins a la rimaia i, des d'allà en ensamble, tal com se sol fer als Alps, vigilant les esquerdes. Vam travessar tota la gelera fins al refugi on ens esperaven amb dos gots de grosella. Érem els primers i contemplar tot l'esperó prenent la grosella fou un ambient "acollonant". A l'esquerra, teníem el Mönch (4.107 m), a la dreta Grindenwald i l'endemà sortiríem lligats des del menjador. Vam preguntar a la noia del refugi per on era millor baixar i no va dubtar a dir-nos que per la sud. Tots els guies van fer el mateix i em sembla que la raó principal és la complexitat de la baixada, per l'oest.

Jordi: Nosaltres vam aprofitar per observar la paret, marcar amb fites la baixada per la cara oest i vam deixar roba i menjar per si havíem de fer nit abans de tornar a Grindenwald. Havíem previst fer la via en un sol dia i això fou l'únic element de pressió. De la resta de dificultats pròpies d'una gran nord(roca descomposta, pedres que cauen, escalada mixta), la nostra via no en tenia cap. Passava per un esperó desplomat i, tot i que era una escalada tècnica, no era exposada. Sí que hi havia, però, alguns llargs poc equipats.

El dia anterior vam agafar el cremallera fins al Kleine Scheidegg i, des d'allà, caminant fins al l'Eigergletscher, just on comença el túnel que va per dins la roca. Reps tot l'aire fred de les glaceres i la sensació és la de formar part de la història que acompanya la paret. Allotjats en una mena d'hotel, entre les 3 i les 4h, ens vam llevar per començar a escalar encara de nit. Havíem decidit com ens repartiríem les tirades i tot va anar sortint dins del previst.

Jo vaig gaudir-ne molt perquè era més innocent i el veia a ell que tenia pressa. A la zona de dalt hi havia algun llarg mullat per les congestes. Un cop a dalt, vam baixar sense problemes i cap a les 18,30h érem a l'Eigergletscher. Fins i tot vam poder fer una coca-cola abans d'agafar l'últim cremallera de retorn a la civilització. A Grindenwald, vam sopar un bon plat de pasta i una cervesa que vam comprar per a l'ocasió i Molt Satisfets!!!!

El que més recordo són alguns moments a les reunions. Contemplava tot aquell escenari i em fascinava observar el contrast entre mons tan oposats, que conviuen en pocs

Refugi Mittellegi
(3.355 m)

metres en aquella vall: la seguretat i comoditats del món desenvolupat xoquen contra el mar de solitud i incertesa dels que pretenen conquerir aquesta paret. Em vaig sentir privilegiat, conscient d'aquell moment únic. Estàvem a un 16-17 graus. La boira anava i venia i, a dalt, es va aclarir el dia. De calçat, només dúiem gats i vam baixar fins al punt on teníem menjar i les botes.

Sergi: Quant a la boira de què parlaves, recordo que quan arribàrem a la part de neu de l'itinerari, van aparèixer uns núvols per sota nostre de formes molt curioses. Quan vam ser a dalt, estàvem totalment sols i no fam fer gaires festes. Una retirada en cas de mal temps és força complicada. Són 880 metres de recorregut. Vam fer sis ràpels i, a partir de l'últim, es va tapar del tot. No amenaçava tempesta però feia impressió. Un cop al refugi, ho vam ben celebrar i ens vam fer moltes fotos amb l'aresta al fons.

Jordi: Jo crec que l'Eiger, més enllà de l'exigència tècnica, té algun ingredient, potser històric i les dimensions, que fa que ho retinguem especialment. La mateixa incertesa de com pot variar el context d'un moment a l'altre ja té el seu encant.

Sergi: De vegades, la bellesa de les ascensions no és tant la dificultat tècnica com l'ambient i la càrrega literària que l'acompanya i l'Eiger ho té tot.

Ara que hem fet cim, us voldria demanar que, si haguéssiu d'escollir una paraula que expressés la vostra experiència a l'Eiger, amb quina us quedaríeu?

Jordi: Per mi seria la "il·lusió" amb què ho vaig viure. Des del primer instant tot va ser un somni fet realitat. Encara ara, a més de la dificultat, que hi va ser, els paisatges… recordo la il·lusió que anava a fer "algo xulo", "algo gran" i per què no? Jo no volia renunciar a la quota de compromís en el projecte i amb la mateixa paret. El Josep Lluís ho va entendre en tot moment i li agraeixo la confiança de poder-li dir el que jo em veia capaç de fer. Ell va viure-ho amb més consciència.

Sergi: Per mi, després de dos anys sense activitat de muntanya, aquesta vivència significà "retrobament" amb una activitat que enyorava. Tingué, en mi, molta transcendència. No sol ser la muntanya que et dona res, sinó el significat que tu atorgues a cada pas.

Moltes gràcies a tots dos i que siguin moltes i felices, les properes aventures!!!

MUZTAG

AGÈNCIA
DE VIATGES

GR ZERO
ESPORTS DE MUNTANYA

Trav. de Gràcia 132
08012 Barcelona
934 16 10 67